

Дело C-564/19**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

24 юли 2019 г.

Запитваща юрисдикция:Pesti Központi Kerületi Bíróság (Централен районен съд Пеща,
Унгария)**Дата на акта за преюдициално запитване:**

11 юли 2019 г.

Подсъдим:

IS

Предмет на главното производство

Наказателно производство, образувано пред Pesti Központi Kerületi Bíróság (Централен районен съд Пеща, Унгария) срещу IS, шведски гражданин, за неправомерна употреба на огнестрелни оръжия и боеприпаси.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Запитващата юрисдикция иска насоки за тълкуването на правото на справедлив съдебен процес, на първо място, във връзка с адекватността на устния превод (I); на второ място, с решението на председателя на Országos Bírósági Hivatal (Национална служба на съдебната власт, Унгария, наричана по-нататък „НССВ“) да отмени конкурсите за назначаване на съдии и лица на висши съдебни длъжности (II) и на трето място, с възнагражденията на унгарските съдии (III).

Правно основание на преюдициалното запитване: член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

1.A Трябва ли член 6, параграф 1 ДЕС и член 5, параграф 2 от Директива 2010/64/ЕС да се тълкуват в смисъл, че за да гарантира правото на справедлив съдебен процес на подсъдимите, които не владеят езика на

производството, държавата членка трябва да състави регистър на независими устни и писмени преводачи с необходимата квалификация или, при липса на такъв, да гарантира по друг начин възможността за упражняване на контрол върху адекватното качество на устния превод в съдебното производство?

- 1.Б** При утвърдителен отговор на предходния въпрос и ако в конкретния случай поради липса на адекватно качество на устния превод не може да се установи дали подсъдимият е информиран за предмета на разследването или на обвинението срещу него, трябва ли член 6, параграф 1 ДЕС, член 4, параграф 5 и член 6, параграф 1 от Директива 2012/13/ЕС да се тълкуват в смисъл, че при тези обстоятелства производството не може да бъде продължено като задочно?
- 2.А** Трябва ли принципът на независимост на съдебната власт, предвиден в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, в член 47 от Хартата на основните права и в практиката на Съда на Европейския съюз, да се тълкува в смисъл, че е налице нарушение на посочения принцип, ако председателят на Националната служба на съдебната власт, натоварен с функциите по централно управление на съдилищата и назначен от парламента, който е единственият, пред когото той носи отговорност и който може да го освободи от длъжност, запълва длъжността председател на съд, чиито правомощия са свързани по-специално с правилата за разпределение на делата, образуването на дисциплинарни производства срещу съдии и тяхното атестиране, чрез временно пряко назначаване, като избягва провеждането на конкурс и постоянно игнорира мнението на компетентните органи за самоуправление на съдиите?
- 2.Б** При утвърдителен отговор на предходния въпрос и ако съдията, разглеждащ съответното дело, има основателни причини да се страхува, че ще му бъдат причинени неоправдани вреди поради правораздавателните и административните му дейности, трябва ли посоченият принцип да се тълкува в смисъл, че по това дело не е гарантиран справедлив съдебен процес?
- 3.А** Трябва ли принципът на независимост на съдебната власт, предвиден в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, в член 47 от Хартата на основните права и в практиката на Съда на Европейския съюз, да се тълкува в смисъл, че не е в съответствие с посочения принцип положение, при което, за разлика от прилаганата през предходните десетилетия практика, от 1 септември 2018 г. насам унгарските съдии получават съгласно закона възнаграждение, по-ниско от това на прокурорите от съответната категория, имащи едни и същи ранг и прослужено време, и при което предвид икономическото положение в страната заплатите им като цяло не съответстват на значимостта на изпълняваните от тях функции, като се има предвид по-специално

практиката на предоставяне на придобивки по усмотрение на лицата, заемащи висши длъжности?

- 3.Б** При утвърдителен отговор на предходния въпрос, трябва ли посоченият принцип на независимост на съдебната власт да се тълкува в смисъл, че при такива обстоятелства не може да се гарантира правото на справедлив съдебен процес?

I. Контрол на качеството на устния превод с оглед на правото на справедлив съдебен процес

Разпоредби от правото на Съюза, на които е направено позоваване

- Договор за Европейския съюз (наричан по-нататък „ДЕС“): член 6
- Харта на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата на основните права“): член 47
- Договор за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“): член 82, параграфи 1 и 2, буква б)
- Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 година относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство (ОВ L 280, 2010 г., стр. 1), член 5, параграфи 1 и 2 и член 9, параграф 1
- Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно правото на информация в наказателното производство (ОВ L 142, 2012 г., стр. 1): член 4, параграф 5 и член 6, параграф 1

Разпоредби от националното право, на които е направено позоваване

- A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Закон № XC от 2017 г. за приемане на Наказателно-процесуалния кодекс): член 78, параграф 1; член 201, параграф 1; член 866, параграф 2 и член 755, параграф 1, буква а), аа)
- A szakfordításról és tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI.26.) minisztertanácsi rendelet (Декрет № 24/1986 на Министерския съвет от 26 юни 1986 г. относно специализирания и устния превод): член 2 и член 6, параграф 1
- A szakfordító és tolmácsolás felkészítésének feltételeiről szóló 7/1986. (VI.26.) MM rendelet (Декрет № 7/1986 на министъра на културата от 26 юни относно изискванията за квалификация на специализираните и устните преводачи): член 1, параграфи 1 и 2

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 IS е задържан в Унгария на 25 август 2015 г. и същия ден е разпитан като заподозряно лице. Преди разпита е назначен служебен защитник и устен преводач, тъй като IS не знае унгарски език. По време на разпита на IS, в който защитникът не е могъл да участва, му е предявено обвинението, след което поради невъзможността да получи правен съвет от защитника си IS отказва да даде обяснения. Освен това контактите между IS и защитника му могат да се осъществяват само с помощта на устен преводач. Въпреки че по време на разпита разследващият орган е използвал устен преводач с шведски език, няма информация относно системата за подбор на устния преводач, нито за това дали е извършена подходяща проверка на уменията на устния преводач или на обстоятелството, че последният и обвиняемият могат да се разбират.
- 2 IS е освободен след разпита и понастоящем подсъдимият се намира в чужбина. Тъй като прокурорът иска налагането на глоба, не може да се издаде европейска или национална заповед за арест, поради което, ако IS, редовно призован, не се яви, съдът трябва да разгледа наказателното дело в негово отсъствие.

Основни твърдения на страните в главното производство

- 3 Защитникът на IS счита, че е необходимо да се отправи преюдициално запитване във връзка с тълкуването на разпоредбите на Директива 2010/64/ЕС относно адекватността на устния превод с оглед на упражняването на правото на информация.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 4 Директива 2010/64/ЕС не е правилно транспонирана нито през 2013 г., нито след това. В Унгария не съществува какъвто и да е регистър на устните и писмените преводачи, нито ясна правна уредба или национална практика за това кой и при какви условия може да бъде назначен за устен или писмен преводач във всеки конкретен случай. Изрична правна уредба съществува само за заверения писмен превод.
- 5 В Унгария контролът на качеството на устния превод не е системно гарантиран. Нито защитникът, нито съдът може да провери качеството на устния превод. Ако устният преводач обаче няма адекватни специализирани познания, правата на информация и на защита на обвиняемите могат да бъдат нарушени.
- 6 Запитващата юрисдикция иска да се установи дали националните правна уредба и практика са в съответствие с директивите на Съюза относно правата на подсъдимия и дали от тълкуването на правото на Съюза следва,

че в описания случай съдът не може да продължи производството срещу подсъдимия в негово отсъствие.

II. Последници за независимостта на съдебната власт на решението за отмяна на конкурсите за назначаване на съдии и служители на висши съдебни длъжности

Разпоредби от правото на Съюза, на които е направено позоваване

- ДЕС: член 2, член 6, параграфи 1 и 3 и член 19, параграф 1
- Харта на основните права: член 47
- Практика на Съда на Европейския съюз, по-конкретно: решения от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531), т. 52 и 72—74; от 25 юли 2018 г., Minister for Justice and Equality (C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586), т. 48, 67 и 75 и от 27 февруари 2018 г., Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117), т. 43; заключение на генералния адвокат Танчев по съединени дела А.К. и др. (C-585/18, C-624/18 и C-625/18, ECLI:EU:C:2019:551), т. 120—122 и 125—128 и решение от 27 май 2019 г., OG и PI (C-508/18 и C-82/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:456), т. 90

Разпоредби от националното право, на които е направено позоваване

- Magyarország Alaptörvénye (основен закон на Унгария): член 25
- A bíróságok szervezeteről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Закон № CLXI от 2011 г. относно организацията и управлението на съдилищата): членове 76 и 130—133

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 7 Функциите по централно управление на съдилищата се изпълняват от председателя на НССВ, който се назначава от парламента за срок от 9 години. Правомощията за надзор над председателя на НССВ и за одобряване на взетите от него решения по определени въпроси се упражняват от Országos Bírói Tanács (Национален съдебен съвет, Унгария, наричан по-нататък „НСС“), който се избира от съдиите.
- 8 На 2 май 2018 г. в резултат на проверка НСС издава доклад, в който стига до заключението, че председателят на НССВ е отменил конкурсите за назначаване на съдии и лица на висши съдебни длъжности при липса на подходящи фактически основания и в редица случаи без никаква обосновка, след което временно е запълнил висшите длъжности чрез пряко назначаване.

- 9 От 5 януари 2018 г. насам не е назначаван председател на Fővárosi Törvényszék (Градски съд Будапеща, Унгария), в чийто съдебен район се намира районният съд, пред когото е образувано настоящото наказателно производство. Председателят на НССВ обявява общо три пъти конкурс за заемане на длъжността председател, но и в трите случая го отменя и назначава пряко на тази длъжност за срок от една година съдия, разпределен в друг съд.
- 10 След като отправя общо осем предупреждения относно законосъобразността, които по същество се оказват неефикасни, на 8 май 2019 г. НСС започва пред парламента процедура за освобождаване от длъжност на председателя на НССВ поради това, че той системно нарушава конституционния принцип на контролирано упражняване на правомощията. Парламентът обаче отхвърля предложението на НСС, без да го обсъжда и разглежда по същество.

Основни твърдения на страните в главното производство

- 11 Защитникът на IS е поискал да се отправи преюдициално запитване във връзка с несъответствието на посочената практика с Хартата на основните права.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 12 Председателят на НССВ има широки правомощия. В този контекст назначаването и повишаването в длъжност на съдиите също зависят от неговото решение. Той има определящо влияние върху обучението на съдиите, възможността им да участват в учебни пътувания в чужбина и ежедневното упражняване на професията им. Когато длъжността председател на törvényszék (градски съд) или на ítélőtábla (апелативен съд) се запълва чрез пряко назначаване, председателят на НССВ може да упражнява голямо влияние върху разпределението на делата, дисциплинарната отговорност на съдиите и атестирането им за правораздавателната им дейност. Съдиите, изпълняващи правораздавателни функции, също са изложени на сериозни ответни действия с цел отмъщение за отправени от тях критики към действията на председателя на НССВ или на лицата, заемащи висши длъжности.
- 13 В съдебната система като противоположен на НССВ полюс НСС възплъщава самоуправлението на съдиите. Въпреки че НСС има право да одобрява назначаването на лица на висши съдебни длъжности, когато консултативният орган не подкрепи кандидатурата, на практика неговите правомощия не са адекватни за ефективния надзор над председателя на НССВ. Няколко международни органа са квалифицирали липсата на ефективен надзор над правомощията на председателя на НССВ като системен недостатък.

- 14 Запитващата юрисдикция поставя въпроса дали може да се считат за независими съдиите, изпълняващи правораздавателни функции в съд, чийто ръководител е пряко назначен от председателя на НССВ без конкурс или след провеждане на конкурс, който е отменен. Съдията, разглеждащ настоящото дело, изпълнява функциите си в Pesti Központi Kerületi Bíróság (Централен районен съд Пеща), който е в съдебния район на Fővárosi Törvényszék (Градски съд Будапеща). Посоченият съдия е член на НСС и кандидатурите му за висши съдебни длъжности са отхвърлени през 2017 г. без обосновка от председателя на НССВ. По предложение на председателя на НССВ предишният председател на Fővárosi Törvényszék (Градски съд Будапеща), който е бил пряко назначен, е започнал дисциплинарно производство срещу него през юни 2018 г. и освен това са публикувани клеветнически статии за него в унгарската преса поради членството му в НСС.
- 15 Понастоящем кадровите правомощия спрямо съдиите от Pesti Központi Kerületi Bíróság (Централен районен съд Пеща) се упражняват от пряко назначен председател, който преди това в качеството си на заемащ висша съдебна длъжност е изразявал позиция в полза на председателя на НССВ чрез отворени писма. Освен това председателят на НССВ по същия начин отменя конкурс, след което възлага чрез пряко назначаване и изпълнението на ръководните функции на председателя на наказателното отделение, отговарящ за разпределението на съдиите по наказателни дела, изпълняващи функциите си в съдебния район на Fővárosi Törvényszék (Градски съд Будапеща).
- 16 Като се има предвид, че по отношение на Fővárosi Törvényszék (Градски съд Будапеща) председателят на НССВ може да упражнява съществено политическо влияние върху съдиите, особено върху определени членове на НСС, независимостта на съдиите от тези съдилища може да бъде поставена под въпрос.

III. Възнагражденията на унгарските съдии

Разпоредби от правото на Съюза, на които е направено позоваване

- ДЕС: член 6, параграфи 1 и 3
- Харта на основните права: член 47
- Практика на Съда на Европейския съюз, по-конкретно решение от 27 февруари 2018 г., Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117), т. 45

Разпоредби от националното право, на които е направено позоваване

- Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény (Закон № L от 2018 г. за общия бюджет на Унгария за 2019 г.): член 64, параграф 1
- A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Закон № CLXII от 2011 г. за правния статут и възнаграждението на съдиите): приложение № 2
- A legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény (Закон № CLXIV от 2011 г. относно прокурорската кариера и правния статут на главния прокурор, прокурорите и останалите служители от прокуратурата)

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 17 С изменението в правната уредба, влязло в сила на 1 септември 2018 г., по отношение на възнагражденията на прокурорите е увеличено допълнителното възнаграждение за ранг и заемане на ръководна длъжност, докато в допълнителното възнаграждение за ранг или в други елементи на работната заплата на съдиите не са извършени промени. По този начин е прекратена практиката съдиите да получават същата заплата като прокурорите от съответната категория, имащи едни и същи ранг и прослужено време.
- 18 НСС вече е посочил пред Министерство на правосъдието необходимостта от увеличаване на заплатите, за да не може да се оказва влияние върху съдиите чрез придобивки и допълнителни материални стимули, които заемашите висши длъжности лица могат да предоставят по своя преценка. НСС не счита за уместна практиката на председателя на НССВ да се опитва да компенсира ниските заплати чрез предоставяне по негово усмотрение на индивидуални придобивки и материални стимули. Към настоящия момент не е внесен проектозакон с нова таблица за заплатите.

Основни твърдения на страните в главното производство

- 19 Защитникът на IS е поискал отправянето на преюдициално запитване във връзка с несправедливо ниските заплати на унгарските съдии в сравнение с тези на прокурорите, що се отнася до съответствието на тази практика с Хартата на основните права.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 20 Запитващата юрисдикция поставя въпроса, от една страна, дали с оглед на решение Associação Sindical dos Juizes Portugueses обстоятелството, че

заплатите на съдиите не са преразглеждани от дълго време насам, на практика има същите последици като намаляване на заплатите, предвид инфлацията, икономическото състояние на страната и средните доходи. От друга страна, тя поставя въпроса дали като увеличава заплатата на прокурорите унгарската държава не поставя целенасочено унгарската съдебна власт в недостойно положение, тъй като без никаква основателна причина не е актуализирала заплатите на съдиите заедно с тези на прокурорите.

- 21 Освен това предоставянето на материални стимули по преценка на председателя на НССВ и на лицата, заемащи висши съдебни длъжности, само по себе си поражда въпроса за упражняваното влияние върху съдиите и нарушаването на независимостта на съдебната власт. С оглед на гореизложеното заплатите на унгарските съдии — които са недостойно ниски и в сравнение със заплатите на европейско равнище — и предоставянето на придобивки от председателя на НССВ нарушават общо и системно независимостта на съдебната власт.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ